

ÉLELETÜNK

XL. évf. 6. szám (40. Jg. Nr. 6)

Az európai magyar katolikusok lapja

2008. június

„MARADJATOK MEG AZ EGYSÉGBEN!”

A Szentatya beszéde az ad limina látogatásra Rómába érkezett magyar püspökökhöz

XVI. Benedek pápa május 10-én fogadta a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia ad limina látogatásában Rómában tartózkodó tagjait, és beszédet intézett hozzájuk, amelyet – a Vatikáni Államtitkárság hivatalos fordításában – az alábbiakban teszünk közzé.

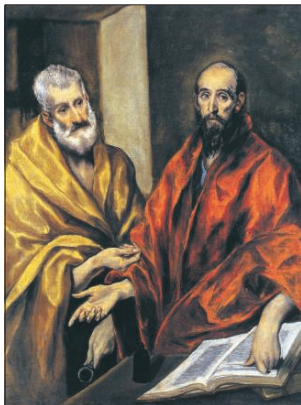
Kedves és tiszteltreméltó Testvéreim a püspöki rendben!

Nagy örömmel fogadlak Benneteket, a magyarországi Egyház Főpásztorait, ad limina Apostolorum látogatástok alkalmából. Szeretettel köszöntelek Titeket. Hálás vagyok Erdő Péter Biboros Úrnak, aki az egész Püspöki Kar nevében köszöntött engem. Azon túl, hogy kinyilvánította testvéri érzelmeiteket, amelyeket szívvel-érvel megköszönök, világosan meghatározta hazátok társadalmának és katolikus közösségének fontosabb jellemzőit, egyben összegzést is nyújtott mindarról, amit e napokban személyes találkozásaink alkalmával hallottam Tőletek. Így, Kedves Testvéreim, a gondjaitokra bízott nép lélekben közöttünk van, örömeivel és bánataival, gondjaival és reménységével. Mi pedig mindenekelőtt azért kérjük Szent Péter és Pál közbenjárását, hogy a hívek megtalálják azt az erőt, amely képesíti őket az Isten Országának teljessége felé vezető úton való megmaradásra. Ebben az Apostoli Szék is, amely szeretetben elől jár, szívesen nyújt segítő kezét.

A kommunista rendszer hosszú időszaka rendkívül nyomasztó örökséget hagyott a magyarság számára. Ennek még mindig érezzük következményeit: különösképpen azt, hogy sokak számára nehézséget okoz a mások iránti bizalom. Ez jellemző mindazokra, akik oly hosszú ideig a gyanakvós légkörben éltek. A bizonytalanság is hangsúlyozottan megtapasztalható a nehéz gazdasági helyzetben, s a fogyasztói társadalom felkocogott igényei közepette nem látunk jobbútlást. Az emberek általában tudatában vannak annak, hogy korunk nem jeleskedik sem a gondolkodás, sem az akarat-erősség területén. Amint azt ti is megjegyeztétek, manapság gyakorta nehézséget okoz a teológiai és lelki érdeklődés elmélyítése, mert nem ritka jelenség az a hiányosság, amely egyrészt a szellemi igényesség, másrészt a hitigazságok objektív megtapasztalásának területén tapasztalható. Ebben az összefüggésben az Egyház továbbra is tanítómesterünk, de mindig és elsősorban édesanyánk marad, hogy táplálja bennünk a kölcsönös bizalmat és a reményt.

A szekularizáció terjedése elsősorban a családokat sújtja. A család Magyarországon is súlyos válságban van. Erről tanúskodik a házasságkötések számának jelentős csökkenése és a válások, és még inkább a túl korai válások számának növekedése. Egyre gyakoribb jelenség a házasságkötés nélküli együttélés. Jogos volt kritikátok a homoszexuálisok együtt-

(Folytatás a 7. oldalon)

Szent Péter és Szent Pál apostolok

El Greco (1541–1614) festménye
Nemzeti Múzeum, Stockholm

PÉTER-PÁL

Valóban méltó és igazságos, hogy Péter, az apostolfejedelem és Pál, a népek térítő apostola egyaránt olyan kiemelt helyen szerepeljenek a naptárban, amilyen a nyári napfordulóval kezdődő csillagászati hónap első dekádjá. Június 29. ketjük igazi névünnepe, nem a januári Pál- és a februári Péter-nap. Már csak azért is, mert a legendai hagyomány szerint mindkettőjüket ezen a napon végezték ki i. sz. 67-ben Rómában. Pétert keresztre feszítették – saját kérésére fejfelé, mert nem tartotta illendőnek, hogy úgy haljon meg, mint mestere –, Pált lefejezték; mint római polgárt e tisztes halál mód megillette. (Jankovics Marcell: Jelkép-kalendárium)

*

Amint arról már hírt adtunk, XVI. Benedek pápa Szent Pál-évet hirdetett, az apostol születésének 2000. évfordulója alkalmából. A jubileumi év 2008. június 29-től 2009. június 29-ig tart. A programok között szerepel 2008 novemberében egy találkozó, amelynek középpontjában Szent Pál alakja áll. Ezeket a Szent Pál találkozókot kétévénként megrendezik.

A mártírhalált halt apostolt a mai Falakon kívüli Szent Pál-bazilika helyén tették el. Koporsóját a 2002-es ásatások során fedezték fel, és 2006. december 6-án a zarándokok is látogathatják.

A montreáli repülőtéren magyar gyerekek virággal köszöntötték a lelkipásztori látogatásra érkezett püspököt

ÉSZAK-AMERIKAI MAGYAROKNÁL (2.)

Cserháti Ferenc püspök lelkipásztori látogatása Kanadában

Cserháti Ferenc a külföldön élő katolikus magyarok lelkipásztori ellátásával megbízott esztergomi-budapesti segédpüspök az Egyesült Államokban tett látogatása után Kanadában folytatta útját. A clevelandi magyar papi gyűlés után, április 10-én Deák Miklós g. k. parókus, Miskei László plébános és Kiss G. Barnabás OFM kíséretében a Buffalóban (New York, USA) mondott ünnepi szentmise után a püspök Wellandra (Ontario) érkezett.

A Magyarok Nagyasszonya egyházközség vendégeként pénteken, április 11-én eszmecsere-t folytatott az Árpád Park vezetőségével a közeli Niagara Falls-on. A világ „csodái” között emlegetett Niagara-vízesés és környékének megtekintése után a püspök felkereste a helyi magyarok lelki központját, a karmelita kolostort, ahol minden vasárnap Miskei László atya magyar szentmisét celebrál. Stanley E. Makacinas, a karmelita kolostor előljárója és Mézes Miklós világi képviselő fogadta a püspököt és kíséretét. Ebben a kápolnában őrzik Kis Szent Teréz ereklyéjét, így a hely nemzeti szentely is Kanadában.

Kora délután Cserháti püspök megbeszélést folytatott James M. Wingle, St. Catharines, Ontario megyéspüspökkel, aki megmutatta az egyházmegye modern központját. A kápolnához érve arra kérte vendégeit, hogy magyarul imádkozzák el a Miatyánkot. Cserháti püspök az „Erga migrantes” vatikáni instrukció irányelveinek betartásáról érdeklődött. Wingle püspök hangsúlyozta, hogy a kanadai katolikus püspököknek nem célja a magyarok és más nemzetiségek asszimilációja, és nagyra értékeli a sajátos nemzeti adottságokat. Ezek által színesebb és gazdagabbá válik a Kanadai Egyház – mondta Wingle püspök.

Este Cserháti püspök a Keresztelő Szent János görög katolikus templomban szentségimádáson vett részt a hívekkel. Deák Miklós esperes, parókus, a templom lelkipásztora és Marozsán László diakónus vezette az adorációt. Ünnepi fogadás következett, ahol Stephen Chmilar torontói görög katolikus püspök üdvözlét Donald J. Onyschuk irodaigazgató-helyettes tolmácsolta.

Április 12-én Cserháti püspök meglátogatta a Szent László-templom közösségét Courtlandon, ahol találkozott a környékbeli magyar hívekkel, köztük túr-

Ünnepi szentmise Torontóban

terebesi – szülőfalujából származó – barátaival. A vendéget Mák Ferenc g.k. k. segítő lelkész köszöntötte. A koncelebrációs ünnepi szentmisén részt vett: Deák Miklós wellandi esperes, parókus és Pesznyák Béla hamiltoni plébános. A püspök szentbeszédében a magyar hagyományok és az anyanyelv megőrzésének fontosságáról elmélkedett, és arról a lelki egységről, amely az itti élőket az óházában élőkkel a nagy távolság ellenére összeköti. Az ünnepi fogadást a túrterebesi hívek rendezték.

Gyors váltás következett... visszaút Wellandra, ahol az esti órákban püspöki szentmisére gyülekezett a Magyarok Nagyasszonya egyházközség hívó népe. Miskei László plébános köszöntötte a vendégeket. A püspök szentbeszédében Krisztusra, az Úrra és Feltámadottra irányította a figyelmet. A koncelebrációs szentmise után ünnepi fogadás következett. A késő esti órában a püspök Torontóba érkezett, ahol az Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia disztermében Marosfalvy László SJ plébános cserkészbálba invitálta a külföldi magyarok püspökét.

Húsvét 4. vasárnapjára virradtunk, amikor az egész világon együtt kértük a

(Folytatás a 3. oldalon)

A hamiltoni Szent István egyházközség püspöki szentmisével adott hálát a templom felszentelésének évfordulóján

AD LIMINA

Magyar püspökök a Szentatyánál

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tagjai, élükön Erdő Péter bíboros primással, a konferencia elnökével, május 5-én kezdték meg ad limina látogatásukat a Vatikánban.

Összesen 19 magyar érsek, püspök és segédpüspök érkezett Rómába, közöttük Cserháti Ferenc, a külföldön élő katolikus magyarok lelkipásztori ellátásával megbízott esztergom-budapesti segédpüspök. Jelen volt Német László verbita is, a konferencia titkára, akit a Szentatyá április 23-án nevezett ki a Nagybecskerekli Egyházmegye püspökévé. A főpásztorokat egyházmegyenként fogadta XVI. Benedek pápa, akik tájékoztatták a Szentsek illetékes hivatalait a magyar egyházmegyek helyzetéről.

A magyar püspökök látogatást tettek az Isteniszteleti és Szentégi Kongregációban, ahol az új liturgikus rendelkezésekről tanácskoztak a kongregáció vezetőségével. Beszéltek a 2002-ben megjelent új kiadású római misekönyv bevezető rendelkezéseinek külön meglepetéséről, még mielőtt az átdolgozott misekönyv teljes magyar fordítása megjelenik. A zsúfolt hivatalos programok mellett az ad limina látogatás záródokumentál-jele is megmutatkozott, amelynek során a püspökök lelki programokkal is gazdagodtak – mondta a Katolikus Rádió kérdésére Erdő Péter bíboros. „Mindnyájan Szent Péter sírjánál és II. János Pál pápa sírjánál kezdjük a római tartózkodásunkat. Május 7-én a Szent Balbina-bazilikában volt egy közös magyar mise nagyszámú zarándok jelenlétében. Mindszentey bíboros halálának 33. évfordulójára emlékeztünk.” Május 8-án a püspökök végigjárták a többi római pápai bazilikát, a Falakon kívüli Szent Pál-bazilikában elimádkozták a vesperát a Szent Pál-évre való előkészület részeként, valamint ellátogattak a lateráni Szent János-bazilikába és a Santa Maria Maggiore-bazilikába is.

A pápával való találkozás hangulatáról szólva Erdő Péter elmondta: a Szentatyá valóban nagyon testvéri hangon beszélget a magyar püspökökkel, jó egészségben van, igen élénken foglalkozik mindazokkal a kérdésekkel, amelyek a Magyar Egyház életét és a lelkipásztori munkát jellemzik.

A május 10-i pápai audiencia már nem munkamegbeszélés volt. A Szentatyá útmutatást adott a püspöki karnak.

A Rómában ad limina látogatáson járt Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tagjai május 6-án a Szent Péter-bazilika Magyarok Nagyszónya-kápolnájában is bemutatott szentmisét. A szentmisét Erdő Péter bíboros primás érsek, elnök vezette, aki homíliájában a magyarok Mária-tiszteletéről beszélt, amely egyetemes, de ugyanakkor nemzeti is. Megemlékezett továbbá Szent István országfelajánlásáról, amelyet a történelem során többször megújítottak, legutoljára 2006-ban, az engesztelés évében, Isten jóindulatát és pártfogását kérve egész nemzetünk számára.

Rómában élő és tanuló magyar papok is koncelebráltak a szentmisén.

Szentmise a Szent Péter-bazilika altéplomában található Magyarok Nagyszónya-kápolnájában

ÉSZAK-AMERIKAI MAGYAROKNÁL (2.)

Cserháti Ferenc püspök lelkipásztori látogatása Kanadában

(Folytatás az 1. oldalról)

Mestert, hogy hívjon munkásokat az Evangélium terjesztésére. Papi és szerzetesi hivatások világnapján, április 13-án délelőtt fél 11-kor a „Sacerdos et Pontifex” dallama csendült fel. Miklós-házy Attila SJ ny. püspök, Marosfalvy László SJ plébános és Kiss G. Barnabás OFM koncelebrált az ünnepi szentmisén Cserháti püspökkel. Húsvéti öröm és hangulat töltötte be a zsúfolásig megtelt templomot. Az áldás előtt Cserháti püspök megköszönte Miklós-házy püspök eddigi munkáját, életére áldást és jó egészséget kívánva, és mintegy átvette tőle a „stafétabotot”, kérve, hogy támogassa tanácsaival és imádságával.

A plébánia Szent Név Társulata „szeretet reggeli” keretében gyűjtötte össze a híveket, akik figyelmesen hallgatták a püspököt, aki munkája és küldetése lényegét vázolta. Este a plébánia képviselőtestülete tanácskozott Ferenc püspökkel.

Április 14-én Thomas Collins, Toronto érseke fogadta Cserháti püspököt az érsekség központjában. A püspöktestvéri beszélgetés után Ferenc püspök meglátogatta a Szent Ágoston Szemináriumot, ahol Miklós-házy püspök bemutatta az intézményt.

A lelkipásztori út harmadik papi gyűlése következett hétfő délutántól. A kanadai Magyar Papi Egység tagjai közelről és távolról érkeztek az Apostolok Királynőjéről elnevezett lelkipályakortas központba (Mississauga, Ontario), az első ilyen jellegű papi találkozóra Kanadában. Az esti dicséret után megnyitó, üdvözlés és bemutatkozás következett.

Másnap, április 15-én Pesznyák Béla hamiltoni plébános a program keretében a Biblia évével kapcsolatos előadása hangzott el. Az MKPK által meghirdetett év kapcsán kifejtette, hogy a Szentírás az együttműködés kovácsa lehet számunkra, akiket provokál az isteni szó. Ezen a napon a lelkipásztorok plébániáik életéről és munkájáról számoltak be, lehetőséget adva kérdések feltételére. Miklós-házy Attila SJ ny. püspök tanácsaival, hozzászólásaival gazdagította ismereteinket. A koncelebrált szentmisén ugyancsak ő tartotta a homíliát, a papi egységre buzdítva.

Androvich Tamás montreáli plébános „Életet, új életet ad az Oltáriszentség” című előadásával a 49. Eukarisztikus Világkongresszusra hívta fel a papsgát figyelmét. Az erősen szekularizált Quebec városa már készül a nemzetközi kongresszusra, amelyen Márfi Gyula vesprémi érsek is részt vesz az MKPK képviselőjében. A rendezvény mottója „Az Eukarisztia Isten ajándéka a világ életéért” jelzi az új reményt, amely mindenkinek üzeni, hogy nem önmagunkért élünk, hanem egymásért. A résztvevők lelkesen énekeltek a „Győzelemről énekeljen” kezdetű éneket, az 1938-as budapesti Eukarisztikus Kongresszus emlékére. Közben nagy érdeklődéssel kísértük XVI. Benedek pápa útját az Egyesült Államokban.

A papi összefogó április 16-án közérdekű lelkipásztori kérdések, tájékoztatók, tervek megvitatásával folytatódott. Cserháti Ferenc püspök felhívta a figyelmet a lelkipásztorok feladataira: a külföldi magyarok etnikai, kulturális, nyelvi és vallási azonosságának védelmére. Az integráció helyes útján való vezetés minden lelkipásztor feladata – mondta a püspök. A missziós, evangelizációs szellem ápolása ugyancsak fontos feladat, viszont nem szabad megfeledkeznünk a helyi egyházakhoz való alkalmazkodásról sem, meg kell ismerkednünk a helyi egyházmegye küldetésével, céljaival és

A kanadai Magyar Papi Egység tagjai Cserháti Ferenc püspökkel és Miklós-házy Attila SJ ny. püspökkel az Apostolok Királynőjéről elnevezett lelkipályakortas központban (Mississauga, Ontario)

terveivel is. A személyes krisztusi tanúságtétel ugyancsak kötelez. Koncelebrált szentmise következett: „Vajon milyen papokra van szüksége az Egyháznak és a világnak? Vajon milyen legyen a ma és a jövő papja?” – tette fel kérdéseit a püspök. „Az emberek között éljenek, mint jó pásztorok” (PO 3). A szentmise végén a Pápai himnusszal köszöntöttük Szentatyánkat, aki ezen a napon ünnepelte születésnapját. A lelkipásztorok – akik áldozatok árán, és a nagy távolságok ellenére is részt vettek a találkozón – a jövő évi találkozás reményében búcsúztak egymástól.

A püspöklátogatás április 17. és 19. közötti szakaszát Androvich Tamás montreáli plébános szervezte. Április 17-én a püspököt fogadóbizottság köszöntötte a montreali nemzetközi reptéren, majd ismerkedés és tanácskozás következett a Magyarok Nagyszónya felújított plébánián.

Ottawában, László László atyával, akit nemrég a Magyar Köztársaság érdemrendjével tüntettek ki

Pénteken a püspök Msgr. Michel Parent-tel, a Montreali Egyházmegye nemzetiségi plébániák felelős püspöki helynökével folytatott megbeszélést az idegen nyelvű lelkipásztori szolgálatról. A Kanadai Katolikus Püspöki Konferencia nemzetiségi közösségeiért felelős bizottságának munkájáról és annak felépítéséről érdeklődött a püspök.

A találkozás után Cserháti püspök a helyi plébánossal Ottawában, az ország

fővárosában meglátogatta László Lászlót, akit éppen ezekben a napokban tüntettek ki a Magyar Köztársaság érdemrendjével. László atya örömmel számolt be az ottawai magyar katolikus közösség életéről.

Szombaton a hétvégi magyar iskola tanulói köszöntötték a püspököt. Együtt imádkoztak az iskola diákjaival, biztatva őket a magyar nyelv és kultúra ápolására. Ezután a cserkészekkel találkozott és a helyi kórházban meglátogatta a plébánia egyik súlyos betegségben szenvedő hűséges tagját. Az egyházközség alapításának 80. évfordulója alkalmából szervezett ünnepi szentmisén mintegy 500 ember vett részt. Közreműködött az énekkar és az Útkeresztződés Ifjúsági Együttes. Szentbeszédében a püspök megköszönte mindazok munkáját, akik áldozatos közreműködésükkel és tanúságtételükkel létrehozták és fenntartják az egyházközséget. A fiatalok arra kérte, hogy folytassák elődeik nagy művét. A szentmisét követő fogadáson részt vett: Bányai Ferenc Gábor, az ottawai magyar nagykövetség első beosztottja és Svetlana Litvin, a Quebec-i kulturális és nemzetiségi minisztérium első beosztottja. A Mindszenty teremben ünnepi műsorra és díszoklevelek átadására került sor.

Húsvét 5. vasárnapján, április 20-án a hamiltoni Szent István egyházközség püspöki szentmisével adott hálát a templom felszentelésének évfordulóján. Pesznyák Béla plébános köszöntötte Cserháti püspököt, a meglepeteket, köztük Matthew F. Ustrycki ny. segédpüspököt, aki a helyi ordináriust, Anthony F. Tomnos megyéspüspököt képviselte az ünnepen. A környék magyar lelkipásztorai koncelebráltak. Míse után a plébánia dísztermében a gyermekek ünnepi műsorra keltek kedveskedtek.

Délután Cserháti püspök és kísérete meglátogatta a Szent Erzsébet Falut, Hamilton egyik magyar városnegyedét, ahol találkozott az ott élő nyugdíjas jezsuita atyákkal és testvérekkel, egykori magyar lelkipásztorokkal, valamint az intézmény létrehozójával, Erzsébet nővérrel és rendtársával, Mária nővérrel.

Végül a püspök felkereste a Szent Mihály Arkangyal görög katolikus templomot, ahol szentségimádáson vett részt a magyar hívekkel. Deák Miklós g.k. esperes, parókus fogadta és üdvözölte a vendéget. A látogatás ünnepi fogadással zárult.

Kiss G. Barnabás OFM

Gyermekeknek

SZENT PÉTER ÉS SZENT PÁL

Ebben a hónapban egy napon ünnepeljük a két nagy apostolt, Szent Pétert és Szent Pált. Június 29-én biztosan ti is elmentek szüleitekkel a templomba. Most elmondom nektek, hogy én miért is szeretem annyira ezt a két apostolt.

Szent Péter a tizenkettő között mindig is vezéregyháznak számított – ha szabad így fogalmaznom. Nem egyszer szólt Jézushoz a többiek nevében is. „Igazi ember” volt, aki rajongásig szerette és ragaszkodott Jézushoz, de bizony néha szájhős is volt. Váltig állította, hogyha mindenki is, de ő sohasem árulja el a Mestert. De Jézus szenvedésének éjjelén háromszor is megtagadta Őt. A kakas kukorékolását hallva aztán észbe jutottak Krisztus szavai, s keservesen sírva elvonult. A legenda szerint egész életén át annyira siratta árulását, hogy a könnyecsek medert vették a szemel alatt.

Jézus, gyengesége ellenére is Pétert választotta földi helytartójának. Ő lett az

első pápa. Nagyon jól tudta ugyanis, hogyha gyenge is Péter, de nagyon szeretit Őt. Ez adjon nekünk is erőt amikor nem sikerül valami, amikor a bűneinkkel hadakozunk, s úgy érezzük, hogy nem tudunk győzedelmeskedni a rossz felett. A szentgyónásban különösen is nagy kegyelmet kapsz a bűneid feletti küzdelemhez.

Szent Pál – még mint Saul – véresen üldözte Jézus tanítványait. Akkor így gondolta, hogy ez a leghelyesebb dolog, amit tehet. Aztán a damaszkuszi úton egy hangot hall: „Saul, Saul, miért üldöz engem?” Amikor felismerte, hogy Jézus szólította meg őt, azonnal a szolgálatába áll: most már megvilágosodik előtte, hogy Jézus tanítását kell követnie és hirdetni mindenkinél. Az egykori üldöző maga is üldözötté válik és nagyon sokat szenved Jézusért.

Pálhoz hasonlóan, ha felsimered mi a jó, te is azonnal kezd el cselekedni!

Fiataloknak

HITVALLÁS

Már megszoktuk: a különböző hivatalokban kérdőíveket, űrlapokat kell kitölteniük... Neve, címe, foglalkozása, családi állapota és úgy a vége felé a kérdés: vallása? Nagyon egyszerű kérdés ez, a válasz is hamar kész. Római katolikus... Csak néhány betű, de vajon eszünkbe jut, hogy itt azért sokkal többről van szó?

Mihez vagy kihez tartozóknak vallom magam? Ez a „bevallás” hitvallás is? Vagy csak egy hivatalnokai kérdésre adott válasz a sok közül?

Péter története (Ján 18, 17) kapcsán hasonló kérdések merültek fel bennem. Megvallani, válaszolni nyíltan, őszintén vagy elhallgattani, letagadni a hitemet, meggyőződésemet? Péter a feltett kérdésre: „Nem ennek az embernek a tanítványai közül való vagyok?”, tagadással válaszolt.

Hétköznapjaink szomorú tapasztalata, hogy nagyon sokan kényesnek, kellemetlennek tartják, ha vallásuk, felekez-

tük felől érdeklődnek. Talán szígyellik, vagy sokkal inkább a hitvallás következményeitől félnék? Ugyanis a tagadásnak és a megvallásnak is vannak következményei. A mi hitünk sem erősebb, mint Péter hite. Először a lelkesedés, „Ha mindenki elhagy is, én sohasem tagadlak meg”, majd a félelem, a csalódás szülte „Esküszöm, nem ismerem” következett. A mérleg két serpenyőjén ez állt: tanúságtétel, a vele járó következményekkel, apostoli küldetéssel vagy a tagadás, a maga szűrésébe, elvtelenségbe taszító szomorúságával...

De ami vigasztaló és bátorító: Péter megtalálta a helyes utat: megvallotta gyávaságát és kész volt arra, hogy minden jótégyen. Önfeláldozó, bátor tanúságtétellel, a Mester szavait tartva a szeme előtt: „Aki megvall engem az emberek előtt, azt én is megvallom mennyei Atyám előtt.”

Pál atya

életéért.” Amikor a pápa 2006. november 9-én az előkészítő bizottsághoz beszélt, azt is mondta: „Nem csupán azok, akiknek módjukban áll személyesen részt venni, hanem azok a különféle keresztény közösségek is, amelyek meghívást kapnak, hogy lélekleben csatlakozzanak, képesek lesznek arra, hogy azokból a sajátos kegyelmekből részestiljenek, amelyeket az Úr a nemzetközi eucharisztikus kongresszuson kioszt.” Isten ajándéka a világ életéért. Az Eucharisztia „a legértékesebb kincs, amelyet Krisztus örökségül hagyott ránk.” Az eucharisztikus világgongresszusok tehát „az Egyházat arra is biztatják, hogy minden társadalmi környezetben elhívte Krisztus szeretetét, és azt habozás nélkül tanúsítsa.” „Azokban a napokban majd a katolikus világ a szíve-lelke személt az Eucharisztia magasztos misztériumán pihenteti, hogy új apostoli és missziós lendület merítsen belőle.”

Kiváló segítséget nyújthat egyéneknek, családoknak, egyházközösségeknek a kanadai nagy találkozón való lelki részvételre a Sacramentum caritatis kezdetű pápai buzdítás (2007. február 22.) egy-egy fejezetének vagy pontjának elmélkedő tanulmányozása.

Június során tehát a nagy keresztény esemény meg a havi imaszándék szorosan összefonódik az életünkben. Befelezésül ismételjük meg néhány kulcsszavát: Eucharisztia, világtalálkozó, Québec...

Nagy Ferenc SJ

NYELVÜNK EREDETÉNEK PERE

A közelmúltban jelent meg Budapesten Boda László professzor A magyar eredetkutatás és nyelvünk pere című könyve, amelyből igen sok érdekesség tudhatunk meg a szerzőtől a magyar nyelv történetéről.

Az eredetkutatás filozófiájának harmadik, befejező kötetében sorra veszem a magyar őstörténet vitatott kérdéseit, mégis a magyar nyelv eredetére koncentrálok, ami a jelenben újra időszerű. Nincs szó a hagyománnyal való látványos szakításról. Azt kell végre fölismerünk, hogy a magyar nyelv nem alárendeltje a finnugornak. A viszony melérendeltségi. Hiszen köztudott, hogy a magyar nyelv obi ugor gyökérzetű. A döntő áttértekelést a tudomány fejlődésével együtt járó tények alapozták meg. Ez pedig a régi ugor tabló behelyettesítése az új ugor tablóval, amely jóval tágasabb a réginél és kiterjedésében már az észak-amerikai indiánok penut nyelvcsoportjainak obi ugor nyomain is számításhoz veszi. A magyar származású Sadvoszkij professzor Los Angelesben él. Ő írta meg a Magyar Tudományos Akadémia segédletével azt a könyvet, amely részletesen kimutatja az obi ugor nyelv és díszítési kultúra nyomait az észak-amerikai indiánok penut nyelvcsoportjában, de csupán Kalifornia térségében. Innen a rövidítés: Cal Ugrian. A „finnugor őshaza” feltételezéssel túlhaladottá vált. Nem a nyugati ugor az ősi, hanem a keleti, amely az Ob folyóhoz kapcsolódik. Ott még a jégkorszak is korábban ért véget.

Angela Marcantonio olasz származású, de már Cambridge-ben tanító professzor asszony mint hungarológus képviseli az új nézetet, előadásaival és könyvével, miszerint a magyar nyelv nem finnugor eredetű, az uráli finnugor nyelvcsalád feltételezése pedig revízióra szorul. Miért? A magam részéről „pánfinniának” nevezném a hagyományos „tablót”, amelyet nyelvészek hagytak ránk s amely jóval szűkebb, mint az új tabló. S ha már az obi ugorról esik szó, amelyből a magyar nyelv kivált, az „uráli finnugor nyelvcsalád” minősítése azért is túlhaladott, mert az Urál hegység kopár, és inkább arra alkalmas, hogy a térképen Európát Ázsiától elválassza. A történelem világtapasztalata azt tanúsítja, hogy a nagyobb kultúrák folyókhöz, ill. vizekhez kapcsolódnak. Ezért kap kiemelt szerepet az ugor nyelvek szempontjából is keleten az Ob folyó és vele az obi ugor, nyugaton viszont a balti tenger keleti része, a tavaival és vele a kelet-balti, ill. a finnugor. A revíziót főként az indokolja, hogy Kr.e. 12 000 körül obi ugorok más ázsiai népcsoportokkal az akkor még átjárható Bering szoroson eljutottak Észak-Amerikába.

A kérdés most már az, hogy kimutatható-e magyar nyelvi nyomok a penuti indiánok nyelvcsoportjaiban? Sadvoszkij kutatásai sajnos megrekednek Kalifornia térségében. Amikor azonban eljutottam a Grand Canyonhoz, azonnal megragadtam a Havasupai indián rezervátum neve s hozzá a Lake Havasu. Ez markánsan magyar szó. Finn nyelvi megfelelője a „luminen”, s ennek egyetlen betűje sem egyezik a havas szóval, amely a magyarban alapszó és gyakori családi név. Ezen felül főnév is, nem csupán jelző (vö. havasok). Ehhez

csatlakozhat Sadvoszkijtól – egyebek mellett – a „homoko su” szó, bár jelentése némileg már megváltozott. Az -u név- végű viszont még az Árpád-kori magyarban is megmaradt (vö. hodu utu stb.). Csíhák professzor fölfedezte a maják nyelvében a „hun-apa” kifejezést is. A legmeggyőzőbb magyar vonatkozása mégis a „világ” szónak van, hiszen nincs olyan európai nyelv, amelyben a világ / mint Welt / és a gyertyavilág / mint Licht közös volna (vö. „Gyútsál világot”). A penuti indián nyelvben a világ=wilah és vilagiosági =wil aha szó azonossága nyomós bizonyítéka annak, hogy ez a különös szóazonosság az ugor magyarral közös.

Mindez persze még nem a magyar nyelv 12 000 éves ősiségét bizonyítja, mégis mi öröztük meg az említett szavakat. Nyelvünk eredete Kr.e. kb. 2–3000-re tehető. A finnugor és a magyar ugor a közös ugor nyelvbelől alakult ki. Közös „finnugor őshaza” nem volt. A magyar nyelv finn rokonsága a kelet-balti összeköttetés révén magyarázható. A keleti és a nyugati ugorok találkozásának térsége már a baskíriai „Magna Hungaria” és a levédiai tartózkodásunk időszakára lehetett. Árpád magyarjainak legalább 25 százaléka kelet-balti ugor eredetűnek minősíthető. Ugor nevetem illetően a Magyarországon mindenütt megtalálható Bodák főleg Svédországba fülhúzódt balti ugorok rokonai. Ott van külön Boda nevű falu, mint nálunk vannak Boda családnevek. Egyébként karaktertér tekintve Charles Bronson, a világhírű filmszínész is kelet-balti ugor. Az ún. „uráli ugor nyelvek” inkább összekötő jellegűek. Hiszen Moszkva neve is ugor eredetű. Erre indián helynév is utal. Hol lehetett a legvalószínűbb eredetihely? Dél-nyugat Szibériában! S ebben olyan fogódzópontunk van, mint a Tura, amely folyónak és városkának a neve is, az Uráltól keletre. A közelebbi bázis a Tura folyó, amely a Tobolba ömlik, az pedig az Irtyisbe. Tehát a Tura és nem a Turán! Ez a tágas térség a nagy Ob folyó és az Urál hegység között található. Az sem véletlen, hogy éppen a Hanti-Manysi területek alatt. Onnan hoztuk nyelvünkbe helynévként és családnevként a Turát, a Szalárdot, az Urajt, a Táborit, a Kondát és a Lajtát, miközben a Tápió ősi finnugor név hazánkban, és még a Kalevalában is megtalálható. Mégis betét csupán.

A magyar ugor tehát nem alárendeltségi, hanem mellérendeltségi viszonyban van a finnugorral. Törökös elemektől részben mongol, még inkább a kb. 400 éves bolgár kapcsolataink magyarázzák. Mindez azonban nem sérti a finnnekkel és az észtekkel való baráti kapcsolatunkat, a csupán távolabbi rokonság ellenére sem. Nem felejttem, hogy Turkuba utazva a vonaton a finn kalauz magyarul köszöntött minket, amikor megtudta, hogy magyarok vagyunk. Az észtek pedig jobban tartják velünk a rokonságot, mint mi velük.

Boda László

KÖSZÖNJÜK, JUDIT NÉNI!

Hosszú évek után mostantól nagy sajnálatunkra nélkülözni kényszerülünk Judit néni kedves sorait a Gyermekeknek-rovatban. Írásait mindig áthatotta a gyerekek iránti okos, tanító szeretet. Nemcsak a gyerekek, de mindenki szívesen olvasta ezeket a sajátos hangú kis írásokat. Szülők, nagyszülők, nevelők is kaptak újra, meg újra gyerekeikkel megbeszélendő témákat, ötleteket a család és gyermekeik „nemesítéséhez”, a keresztény családi élet mindennapjaihoz.

Ezúton köszönjük Judit néninek a gyermekek nevelésében is a sokéves nagyzerű munkát. Isten áldását kérve, jobbulást kívánunk neki!

A szerkesztőség

Floridai levél

VATIKÁN-FLORIDA

A Vatikán múzeumainak, könyvtárainak, egyéb intézményeinek mérhetetlen értékeiből összeállított vándorkiállításnak adott otthont majd egy évig az USA három állama. Az első Florida, illetve a Mexikói-öböl partján fekvő városa, St. Petersburg volt.

A kétszáz darabból álló gyűjteményt három félévezredes jubileum indokolja: a mai, az úgynevezett reneszánsz Szent Péter-bazilika alapkövetéle; a Spanyol Gárda megalakulása és a Vatikáni Múzeum megalapítása. De a kiállítás nem szorítkozik az évfordulókra, két-ezer év egyház- és kultúrtörténeti emlékeiből áll izelítőt.

A 14. század elejéről származó mozaikkal díszített szőrőlápról megtudni, hogy nemcsak ritka értékeket hoztak át, de olyanokat is, amelyek még sosem szerepeltek a Vatikánon kívül. Az utazókiállítás összeállítói ragyogóan oldották meg a feladatukat. Két-ezer év anyagát kilenc teremre leszükték úgy, hogy érthető és felfogható legyen, nagy vállalkozás. Két mínuszponton mégis megemlítjük. Az egyik a szükséges rossz: védeni kell a kincseket az erős fénytől, tehát szűrt a világítás. A másik kellemetlenebb. Kicsik a tájékoztató címkek, aprók a betűk és az eleve sötét környezetben csak nehezen olvashatók. A szőrőláp ugyan eligazít, hogy az egyházalapítástól a mostani pápáig, XVI. Benedékig, hol, mi látható, de jól jár, aki öt dollárért bérel egy „hangos kalauzt”, s azzal járja a termeket. Az ajándékközlőben 25 dollárért árúsítják az angol és spanyol nyelvű katalógust, amelynek nemcsak a képanyaga gazdag, de rendkívül értékesek a magyarázó szövegek és tanulmányok. Kronologikusan felsorolják a Vatikán működését jelző dátumokat, a legújabb kutatások alapján pedig a 265 pápa nevét, zárójelbe téve az ellenpápaikat. (Az Egyház Szent Pétert tekinti az első pápának.)

A legtöbb festmény, szobor, ezüst tárgy kisméretű, kivéve például a Svájci Gárda életnagyságú, díszes egyenruhás figuráit. A legkorábbi emlék egy dlig 9 négyzetcentiméteres medallion a 4. századból. Úveg alapon leheletfinom aranylemez örökíti meg Szent Péter és Szent Pál alakját. A felfedezések korából származnak a meglepően hű világtérképek, a misszionálás fő idejéből arab, kopt és szír nyelvű misszálék. Megdöbbentő két fából faragott szobor. A Salamon-szigetekről ide került Madonna Beke minimalista ábrázolás, amíg az afrikai Malawiból származó Krisztus az élet fája a fantázia és a vésőkezelek bonyolult, csodálatos ötvözet. A Dalai láma ajándéka egy selyemmel hímzett, gyöngyökkel, korállal díszített Thanka. Kiállították a pápaválasztással kapcsolatos tárgyakat is. A szavazatokat tartalmazó urnák mellett ott az a szelence, amelyben a habemus papam, a választás sikerét jelző, fehér füstöt produkáló kancót tartják. A doboz tetején címke: FUMO BIANCO, füstöl 6 és fél percig. Bekeretevő szerepelnek az utóbbi pápák megválasztását igazoló, előre megírt okiratok, amelyekbe a fehér füst megjelenése után beírják a dátumot és az új pápa nevét. A díszes palástok, miseruhák, mitrák, palliumok mind igaz műremek.

A vallás- és világtörténelmi kulturális örökséget szemléltető kiállítás a floridai St. Petersburgból Clevelandbe (Ohio) megy, majd a Minnesota állambeli St. Paulból tér vissza a Vatikánba, 2009 januárjában.

Bitsky Ella, Sarasota

VÍZSZINTES ZUHANÁS

Négy év naplójegyzetét sűrítette alig kétszáz oldalra a Londonban élő Sárközi Mátyas.

A tekintélyes budapesti irodalmi folyóirat, a Kortárs kiadója által közölt, két kötetű könyv lapjairól időnként visszaköszön a Londoni Levél egy-egy mondat, s ezzel már jeleztem is, hogy lapunk olvasói számára régi ismerős a József Attila-díjas író, műfordító és kritikus, aki ezúttal a francia Jean Cocteau-tól kölcsönözte nemrég megjelent kötetének címet: „Vízszintes zuhanás”, amelynek – mint Sárközi Mátyas írja – a gravitációja az élet vége. A téma valóban többször is előfordul a naplójegyzetekben. Az elmúlást azonban nem nyomasztó tényként veszi tudomásul a szerző, hanem részben figyelmeztetésként, hogy meg sok dolga akad e földön, részben pedig mosolyt fakasztó példák említésére, olyanokról, akik – túl a századik életévükön – bizalommal tekintettek a jövő, kiváltképp a saját jövőjük felé: a zeneszerző Takács Jenő 103 évesen naponta gyakorolt a zongorán a burgenlandi Cinfalván lévő házában. A Hollywood egyik megalapítójának tekintett milliós Zukor Adolf pedig – szintén jóval túl a századik életévén – kijelentette, hogy addig nem hal meg, amíg ki nem deríti, hogy pénzt miként vihethet magával a menny-

országba. Sárközi Mátyas figyelmét – talán azért is, mert még igen messze van a néhai Zukor Adolf matuzsálemi korától – nem anyagi kérdések kötik le, hanem általában a külföldön élő magyarok, kiváltképpen azok, akik munkájukkal, elért eredményeikkel öregbítették Magyarország hírnevét a világban. A téma vörös fonálként húzódik végig élete eddigi folyásán, hiszen még a hetvenes években egy emigráns kiadót megbízásából közölte a Nyugaton élő közismert magyarok legfontosabb adatait. Ebben némileg az is segítségére szolgált, hogy Magyarország felé sugárzó rádióállomások munkatársaként kapcsolatban állt sokakkal és a hivatali megbízásból fakadó kapcsolatfelvétel gyakran tartós barátságga fejlődött. A magánélet apró-cseprő eseményeit is rögzít napló-bejegyzésekből azonban egyértelműen kitűnik a szerző erkölcsi-politikai felfogása, a múlt század viszonyait szemlélve „izmusával” szemben tanusított megalkuvást nem tűrő elutasítása. A 2005-ös esztendő Párizsban kezdi a Magyar Kultúra Napján. Amikor azonban a francia főváros egy kisvendéglőjében a tulaj szellemeskedve a felszolgált öregeket a kommunizmushoz, a rosét pedig a szocializmushoz hasonlítja, Sárközi legszívesebben visszaküldené mind-

kettőt, mondván, hogy akkor inkább hozzon ásványvizet. A szerző félreérthetetlenül elutasító a hazai puha diktatúra iránti nosztalgiával szemben is. Írásművészetének ékes bizonyítéka – egyebek között – az az ugyancsak 2005-ben kelt néhány sor, amelyben egyetlen, metsző iróniával fogalmazott mondatot leszámol Kádár János országglásával. Sárközi nem titkolja, hogy a naplója kortörténeti dokumentum, de egyben portré is a szerzőről. Amikor rögzíti olvasmányait és az olvasóval megosztja ezekkel fűződő gondolatait és tapasztalatait, óhatatlanul Márai Sándor Naplóit juttatja eszünkbe. A „Vízszintes zuhanás” című kötetből megtudjuk azt is, hogy az újságíróként is változatlanul aktív Sárközi Mátyas foglalkoztatja a magyar emigráció előregedése is, amelyet azonban nem keresésre indító tényként él meg, hanem inkább megoldást keres a második, immár Nyugaton született nemzedék magyar kulturájának megőrzésére. A 2004 és 2007 közötti naplójegyzetek a szerző 70. születésnapján zárulnak. Pátosz nélkül, de annál több humorról tekint vissza életének 7 évtizedére, amelynek – legalábbis első harmadában – meglehetősen sötét korszakok váltogatták egymást, úgy hogy komoly teljesítménynek számított a túlélés.

Vincze András

HOSSZÚ UTAZÁS

A Hosszú utazás című alkotás lett a 2008. évi magyar filmszemle legjobb dokumentumfilmje.

Megrendítő film. Sírnyaló. És fenséges. Bőszörményi Zsuzsa magyar és Kai Salminem finn rendező évek óta visszajárt Szelmencre. Pontosabban: Nagy-Szelmencre és Kis-Szelmencre. Szlovákiába és Ukrajnába. Mert ezen a magyar falun – amelyet már 1332-ben említenek az okiratok – osztoznak valakik.

1920-ban, igaz, csak a csehszlovákoké lett. Húsz évig uralták, mígnem néhány esztendőre a szelmenciek visszatérhettek az anyaországba. 1946-ban aztán szovjet katonák egyetlen nap alatt hat méter magas deszkapalánkot építettek, végig a falu főutcáján. Az utca egyik oldalán álló házak – a kis-szelmenciek – a Szovjetunióhoz kerültek. A többiek – a nagy-szelmenciek – mentek vissza Csehszlovákiába. Aki a gyermekéhez, testvéreléhez, szülőjéhez kíváncszott, kérhetett útlevelét – át az utca, a palánk túlsóoldalára. Oda is juthatott, jó kétszáz kilométeres kerülővel. Ha egyáltalán útlevelét kapott.

A római katolikus templomot bekelezte a Szovjetunió, a reformátust és a görög katolikusok Csehszlovákiá.

A haragszóra ugyan nem mondhattak ki tilalmat, de a palánk egyik oldaláról a másikra átköltés tilos volt. Levelet, csomagocskákat átdobni szintén. Örtoronyban határőrök vigyáztak a rendre, és csipkét nyakon a rendbontókat.

Az egyik oldalról a legényeket a szovjet hadseregbe sorozták be, a másik oldalról a csehszlovákokba. 1968-ban a kis-szelmenci katonákat elvitték Csehszlovákia megszállására. Ott esetleg farkasszem nézhettek a szomszéd utcába vissza életének 7 évtizedére, amelynek – legalábbis első harmadában – meglehetősen sötét korszakok váltogatták egymást, úgy hogy komoly teljesítménynek számított a túlélés.

Így élt egy hatszáz lelket számláló magyar falu évtizedeken át.

A Szovjetunió megszűnése után a deszkapalánkot lebontották – húzták helyette hat méter magas szögesdrótot. Az őrtornyokból most két új ország katonái ügyeltek a határ biztonságára. Az egyik oldalon ukrán egyenruhák tűntek fel, a másik oldalon szlovák uniformisok.

Mert új államok vették kézbe a szelmencieket. A kis-szelmencieket Ukrajna, a nagy-szelmencieket Szlovákia. Ettől kezdve a magyar legények egyik részét az ukrán, a másik részét a szlovák hadseregbe hívták be katonai szolgáltra.

A magyar és a finn rendező alkotásának első filmcsoportja 1990-ben készült. Az utolsó 2005. december 23-án. Ekkor nyitották meg a határt – nagy hivatalos ünnepséget csapva – Kis-Szelmenc és Nagy-Szelmenc között.

Boldog végkifejlet? Nyílt ugyan határállomás, sorompóval, ukrán és szlovák határőrökkel, de az ukrán oldalon élő szelmenciek továbbra sem mehettek át egykori főutcájuk túlsó oldalára.

Mert most a schengeni határ osztja meg a szelmencieket. A nagy-szelmenciek az EU-hoz tartoznak, a kis-szelmenciek meg EU-n kívüliek lettek.

Néztem a filmet, a szelmenci magyarokat. Még mindig bírják ezt a hosszú, befejezetlen történelmi utazást. Könyv, sajnálatos nélkül beszélnek a keserves évtizedekről, a megaláztatásokról. Meltóság van a szavaikban. Szérmes mosollyal beszélnek a szegénységükről, a kevés kis pénzükről, ami a vízum kiváltására sem elég.

Mert 2008-ban a kis-szelmenci magyar csak vízzel járhat át a Fő utca nagy-szelmenci oldalára.

Megrendítő sors. Sírnyaló. És ahogy viselik: fenséges.

Kósa Csaba

EGY KIS MAGYAR KÖZÖSSÉG ÉLETÉBŐL

2007 őszén jelent meg a Gondolatok című gyűjtemény Hágában. A szépen és aktuálisan illusztrált műben 11 esztendő igelituráján elhangzott 60 elmélkedés olvasható, s érdekes.

Valószínűleg ismert, hogy Hollandiában nincsen – és már hosszú idő óta nincsen – állandó magyar lelkész. Az talán nem ismert, hogy a hívek adományai mellett a hollandiai lelkészt az Ost-priesterhilfe és a hollandiai Cura Migratorum finanszírozza. Ez utóbbi két intézmény azonban részben felhagyott a támogatással, részben megszűnt. Az utolsó előtti lelkész működése alatt a városok többségében már el-elmaradtak a rendszeres magyar misék és vallási összejövetelek.

Nem úgy Hágában! Itt igaz, hogy a valamikori kb. 150 magyar hívő helyett már csak 25–30 főnyi csoport jön össze minden hó első vasárnapján, de nekik még mindig van

„Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, én velük vagyok”

igényük arra, hogy magyar nyelvű istentiszteleten vegyenek részt, magyar nyelven imádkozzanak és énekeljenek, ha lehet magyar pap, ha nem, akkor holland pap vezette Eucharisztia-beutazás alkalmával, ha ez nem lehetséges, igeliturja keretében, megbízott egyházi felelős jelenlétében. Az evangéliumi szöveg felolvasása után a soros vállalkozó – mindeddig 10 csoporttag és egy nagykövetségi dolgozó tette meg

– közli gondolatait az a napról olvasmányokkal kapcsolatban.

A szertartás befejezése után – az öskeresztény agapé mintájára – kávéval és süteménnyel vendégeli meg a csoport vezetője a jelenlevőket. A rendszeres templomlátogatók – születésnapjuk alkalmából virágcsokrot kapnak.

A csoport jelszava Jézus ígérete: „Ahol ketten vagy hárman összejönnek az én nevemben, én velük vagyok.”

Tápai Katalin, Hága

A LONDONI SZENT ISTVÁN HÁZ

1000 ÉVES KAPCSOLAT

A kissé hűvös vasárnap délelőtt április 27-én több mint 250 magyar és angol vendég gyűlt össze Nyugat-Londonban, hogy magyar nyelvű szentmisén adjanak hálát a majd egy évig tartó átalakítások után elkészült Szent István Házzért. A szentmisét Cserháti Ferenc, a külföldi magyar lelkipásztori szolgálat ellátásával megbízott esztergomi-budapesti segédpüspök, Alan Hopes westminsteri segédpüspök, Virágh József angoliai magyar főlelkész és a helyi angol plébános celebrálta.

A londoni Szent István Ház bejárata feletti mozaik

A 290 m² alapterületű – egykor katolikus iskolaként működő – 2 emeletes épület, nagyobb rendezvényekre kialakított, közel 300 főt befogadni képes földszinti Mindszenty Termével, egyéb társasági összejövetelekre ideális kisebb termekkel, igazán nemzeti-kulturális otthonává válhat a londoni magyaroknak. Már most számtalan ötlet és terv van, hogyan használják ki a Ház adta lehetőségeket. Ezen helyiségekben filmklubok, irodalmi estek, táncházak ugyanúgy napirenden lesznek, mint az elmaradhatatlan szívet-lelket melengető nemzeti ünnepek és magyar nyelvű szentmisék.

Cserháti Ferenc püspök prédikációjában kiemelte: „Közösségteremtő munkánk óriási feladat. Ezt nem fogják helyettünk mások elvégezni. Nekünk egyenként és személyesen kell felelősséget vállalni az angoliai magyarságért, és ezen belül egyházi közösségünk jövőjéért.

Ezt a közösséget mi formáljuk, mindekelőtt azáltal, hogy részt veszünk ennek a közösségnek az életében, a vasár- és ünnepnap szentmiséken, a találkozókon és összejöveteleinken, segítünk ezek lebonyolításában, szívesen vállalunk részt mások szolgálatában. Otthont lehet építeni másokkal, de közösséget soha. A közösséget mindig magunknak kell kialakítanunk, egymással összefogva, egymásért felelősséget és áldozatot vállalva”.

A szentmisét követően a püspökök ünnepélyesen megáldották és a nemzeti színű szalag átvágásával megnyitották a Házat, majd a Szent Erzsébet-kápolna és a többi helyiség megáldása következett.

A hivatalos átadás után ünnepi beszédet tartott az angol és a magyar püspök, a korábbi főlelkész, valamint a testvéregyházak és a londoni nagykövetség képviselője. A hivatalos program után baráti hangulatú magyaros vendéglátás és a Londoni Magyar Néptáncsoport nagy sikerű fellépése tette feledhetetlenné az eseményt.

A Szent István Ház tulajdonosa, az ARKME (Angliai Római Katolikus Magyarok Egyesülete) 1954-ben alakult. Céljaként a katolikus vallású magyarok vallási, erkölcsi és kulturális életének fejlesztését és a rászorult magyarok szociális segítségnyújtását fogalmazta meg. Közadakozásból, nagy erőfeszítések árán sikerült megvásárolniuk azt a házat, amit Mindszenty bíborosról neveztek el és amely több mint 50 évig szolgált a katolikus magyarságnak Molnár Antal (1953–57), Ispánki Béla (1957–85), valamint Tüttő György (1986–2006) lelkipásztori vezetésével.

A változások: hazánk belépése az Unióba, a londoni fiatalok számának gyors növekedése és nem utolsósorban, Virágh József főlelkész közösségteremtő munkájának hatására, az egykori Mindszenty Ház kinötte kereteit. A közösség szükségét látta, hogy egy új, nagyobb otthon után nézzen az angoliai katolikus magyarság számára. Nagyszerű lehetőség kínálkozott Nyugat-Londonban, Ealingben, egy – a közösség céljainak tökéletesen megfelelő – volt katolikus iskolai épület megvásárlására.

A Ház 2007 elején lett az Egyesület tulajdona. Még a belső átalakítási munkálatok megkezdése előtt rendszeresen folytatták a magyar nyelvű szentmisét, valamint a Ház számos népszerű közösségformáló programnak adott helyet pl. disznótör, farsangi bál, karácsonyi vásár, koncertek.

Időközben elkészült a közösség új honlapja (www.magyarokatolikusok.co.uk), ahol az érdeklődők folyamatosan tudják követni a programokat és eseményeket.

A Szent István Ház igazán nagyszerű példa arra, hogy kitartó munkával, összefogással és Istennel együtt nagy dolgokat vagyunk képesek megvalósítani. A londoni katolikus magyarság bizonyította, hogy képesek vagyunk összefogni és közösséget teremteni!

Végül szeretném Kohári József – az ARKME első titkárának – a Szent István Háza is érvényes szavait idézni 1956-ból: „Gondoskodjunk ... olyan baráti légkör megteremtéséről, hogy öröm legyen idejárn. Legyen a Mindszenty Otthon barátságos meleg sziget az idegenben, melynek falai között könnyebb lesz a megöszülést elviselni, ha a sors úgy hozza. Tartsunk öszörel!”

Antal Ottó Péter

A magyar-horvát kapcsolatok már Szent István korában kezdődtek. Orseolo Péter velencei doge fia, Ottó (aki 1009–26 között szintén doge volt), felesége Szent István nővére, lánya, Jocela viszont I. István horvát király (1030–1058) felesége volt. István apja, Kresimir horvát király 1000–1030 között uralkodott. Valószínűleg az ő lánya, szintén Jocela, volt Szent Imre felesége.

Az utolsó horvát király, Zvojnimir felesége viszont Szent László nővére volt. Zvojnimir 1088-ban halt meg, és a halála után sógora, Szent László lett a horvát király. Ezzel kezdődött a magyar-horvát perszonalunió, melynek során több mint 800 éven át (1918-ig) a magyar királyok Horvátország királyai is voltak.

Ebben az időben, és gyakorlatilag az egész középkorban Horvátország csak az Adriai-tenger partján lévő sávot jelentette, fővárosa Novigrád (Tengerfehérvár) volt. Zágráb és környéke Magyarország része volt. A zágrábi püspökséget Szent László még azelőtt alapította, mielőtt horvát király lett. A Dráva-Száva köze – Szlavónia – sem Horvátországhoz, hanem Magyarországhoz tartozott.

A horvátok jól érezték magukat a perszonalunióban, az egész Kárpát-medencére kiterjedő Hungariát hazájuknak tekintették. Sok horvát család játszott jelentős szerepet a magyar történelemben, pl. a Zrínyiek és a Frangepánok. Horvátországban a magyar királyt a horvát bán képviselte, aki többnyire egy horvát főnemesi család tagja volt.

Csak a török hódoltság idején nyomultak fel a horvátok Zágráb vidékére, és a Drávaig. De pl. Zágrábot ma is magyar lakosságú falvak gyűrűje veszi körül, mint Budát sváb lakosságú falvak. A zágrábi piacon még az 1970-es években is sok magyar szót lehetett hallani. A zágrábi székesegyház főoltárán Szent István király szobra áll.

Természetesen a Habsburg királyok 400 éve alatt a Habsburg családból való uralkodó nemcsak német-római császár – 1804-től osztrák császár –, és magyar király, hanem horvát király és cseh ki-

rály is volt egy személyben. Számára ezen országok egyenrangúak voltak.

Magyarok és horvátok közt akkor kezdődtek ellentétek kifejlődni, amikor a napóleoni háborúk után a népek kezdtek nemzeti öntudatra ébredni. Amikor a Magyar Országgyűlés valamikor 1830 táján kimondta, hogy az országgyűlés nyelve az eddigi latin helyett a magyar lesz, és ezt követte a középiskolai oktatás eddigi latin nyelvűvé a magyarral való felváltása, a horvátok is kezdték követelni, hogy a horvát nyelv is legyen egyenrangú.

Amikor a levett szabadságharc és az elnyomatás kora után az 1867-es kiegyezéssel létrejött az Osztrák-Magyar Monarchia (amelyben Magyarország csodálatosan gyarapodott és fejlődött, a fejlődés tempójával csakhamar megelőzve Ausztriát), szükségessé vált, hogy az ország a horvátokkal is rendezze a vitás kérdéseket. Így jött létre 1868-ban a magyar-horvát kiegyezés.

Ennek értelmében létrejött a Horvát Országgyűlés, a Szábor, mely a budapesti Magyar Országgyűlésbe is küldött 10 képviselőt, akik ott horvátul is elmondhatták felszólalásait. A magyar kormányban is képviselte a horvát kormányt egy „horvát miniszter”. A királyt továbbra is a „Horvát Bán” képviselte Zágrábban.

Hogy Magyarországnak tengeri kikötője legyen, Horvátország átengedte Fiumét, és ennek fejében Magyarország átadta Horvátországnak az eddig Magyarországhoz tartozó három „szlavón” vármegyét a Dráva és a Sáva közt: Esteróm, Verőce, és Pozsega vármegyét. Ettől kezdve az ország hivatalos elnevezése: „Horvát- és Szlavónország” lett.

(Folytatjuk)
Sibalszy Zoltán

AZ AD LIMINA...

(Folytatás a 2. oldalról)

nevelésének fontosságát, mert nagyrészt azon múlik az Egyház jövőndő sorsa.

Első ízben II. János Pálnál

Mikor 1982. októberében a magyar főpásztorok ismét felkeresték az apostolfejedelmek sírjait, II. János Pál immár rendszeres és sokrétű kapcsolatokra tudott hivatkozni. Hiszen a megelőző években ő maga is több alkalommal intézett apostoli levelet a Magyar Egyházhoz, valamint rendszeresebbé váltak a magasrangú vatikáni küldöttek magyarországi, illetve a magyar püspökök római látogatásai. Az időszak kiemelkedő eseménye volt 1980 októberében a Magyarok Nagyszombatja-kápolna felszentelése a vatikáni bazilikai grottáiban.

OSLÓI HÍRADÁS

Egyre intenzívebb a norvégiai magyarok hitélete. Örömmel mondható el az is, hogy igen pozitív az itteni nyáj kapcsolat a Ferling György plébános úrral, aki május elején nagy napot töltött el velünk.

Programjaink a www.nufo.no/makao honlapon is elérhetők, ezért most csupán néhány eseményről adunk hírt a közelmúltból.

Április hónapban magyar nyelvű rózsafüzért imádkoztunk – szentségimádással egybekötve – a szokott helyen; St. Elisabethjemmet, Munkerudveiden 52., Nordstand, Oslo alatt. Május 1-jén, Munkás Szent József napján délután a róla elnevezett kápolnában volt szentmise, majd találkozó és beszélgetés. György atya egész délután rendelkezésünkre állt, fogadva szentgyónásainkat is. Május 2-án, elsöpönteken esti szentmise és szentségimádással egybekötött rózsafüzér volt a nordstrand kápolnában. Május 3-án délen lelkigyakorlaton vettünk részt, május 4-én délután pedig ismét szentmise volt a Szent József-kápolnában. A szentmise után pedig ismét találkoztunk a Meninghthalsban.

Nagy Mária Lúcia, Oslo

Az ad limina végén a püspökökhöz intézett beszédében (1982. október 7.) a Szentatya elégedetten nyugtázta a keresztény hagyományok folyamatos továbbélését, az ifjúság élnélküli hit iránti érdeklődését, a levelező teológiai képzés sikerét, valamint magát a tényt, hogy minden egyházmegye élén püspök állhat, amit reményteltetőnek nevezett az állam és az Egyház jövőbeni együttműködésére nézve.

Emellett több aggodalomra okot adó, és a püspökök számára komoly feladatot jelentő területet is megemlíttet. Először is erős szavakkal buzdította a püspököket, hogy tegyenek meg mindent a megfelelő hitoktatás biztosítását, felkutatva és kihasználva minden lehetséges eszközt. Hasonló határozottsággal sürgette („nem halogatható tovább”) a bázisközösségek helyzetének megoldását, a püspök vezetése alatt álló helyi Egyházba integrálásuk révén. Azokat a közösségeket pedig, amelyek erre hajlandóak, a püspökök nyíltan támogassák – mondta.

A családpasszoráció és általában a család intézményének védelme, a megfelelő személynévi képzés és a papi hivatásokért végzett ima ugyancsak a magyar püspökök számára adott feladatok listáján szerepelt. Arra is felszólította őket a pápa, hogy kölcsönös bizalomtól áthatott baráti viszonyt építsenek ki papjaikkal, és atyai aggodalommal törődjenek velük. Végül pedig szorgalmazta, hogy jobban használják ki a püspöki konferencia intézményét, egy közös tervezés és együttes lelkipásztori kezdeményezések révén elősegítsék a rendelkezésre álló eszközök és energiák bölcs elosztását.

Érszegi Márk Aurél/Magyar Kurír

HÍREK – ESEMÉNYEK

XVI. Benedek pápa a közelmúltban ismétlenül szót emelt a környezet védelmében. Hangsúlyozta, hogy az emberiség erkölcsi kötelessége az olyan környezetkárosító folyamatok megakadályozása, mint például a légkör felmelegedése. Gianfranco Girotte érsek, az Apostoli Penitenciaszék régense az Osservatore Romano című újságnak kijelentette, hogy a Vatikán a szociális vétkek új formájának tekintti az embert övező természet elleni támadásokat.

Prágában kiújult a vita az egyházak kárpótlásáról, noha a cseh állam és az egyházak közel másfél évtizedes csatározások után múlt decemberben kompromisszumra jutottak. Ennek értelmében a kommunista rendszerben államosított egyházi vagyoni egységeket lépcsőzetesen visszaszolgáltatták. A fennmaradó kétharmadnyi részt pedig részletekben, évi járadékként törlesztik. Most a kormánykoalícióban résztvevő pártok több képviselője tiltótan magának nyilvánította az összeget és az ügy újratárgyalását sürgette. Mivel az ellenzéki pártok kezdettől fogva elvetették a kompromisszumot és a jelenlegi kormányon lévő koalíció csupán két mandátumos többséggel rendelkezik, féltő, hogy a parlamenti szavazáson elbukik a kompromisszum és így a kárpótlás ügye továbbra is megoldatlan marad.

A trieri székesegyházban boldoggá avatták a Róza anya néven közsímmerté vált Margaretha Flesch ferences rendi szerzetesnőt, aki 1863-ban megalapította a rend waldbreitbachi tagozatát a bete-

gek, szegények és árvák istápolására. Boldoggá avatását a waldbreitbachi ferences nővérek kezdeményezték még 1957-ben. A trieri ünnepségen a Szent-átját Joachim Meisner kölni bíboros érsek képviselte, aki felolvasta XVI. Benedek üzenetét, amelyben nagy elismeréssel szövegezte Róza anya példamutatásáról és június 19-ét jelölte ki a boldoggá avatott apáca ünnepévé.

Nápoly város védőszentjének relikviáját tudományos vizsgálat alá vetik. Mint a város bíborosának szóvivője elmondta, a Szent Genárió vért tartalmazó fiólat nemzetközi szakértőkből álló testület fogja elemezni, hogy magyarázatot találjanak a feltehetően 305-ben vértanúhalált szenvedett püspök véreinek cseppfolyóssá válására május első vasárnapján, szeptember 19-én és december 16-án. Utóljára 1989-ben tanulmányozták Szent Genárió vért, de nem tudták tudományos magyarázatot találni a csodának tekintett eseményre.

Sterzinsky berlini bíboros az Egyház missziós munkájának fontosságára hívta fel a figyelmet. Még saját egyházmegyéje is, amelyben a katolikusok kisebbségben vannak, sokat tehet az Ige terjesztésére. Hasonló szellemben nyilatkozott a Németországi Evangélikus Egyház központi tanácsának elnöke, Huber püspök is, aki szerint a keresztényeknek kifelé is képviselniük kell a hitüket és erre a legalkalmasabb módszer a párbeszéd kezdeményezése.

Vincze András

SZÁJRÓL SZÁJRA

Beethoven ebédje és más furcsaságok

Nem Beethoven volt az első és nem is az utolsó, aki hiába hívta asztalához a pincért, az csak nem jött. Így történt ez egy szép napon is, amikor a bécsi Hattyúban akart ebédelni. Kopogott az asztalra, de a pincér nem jött. Újbóli kopogtatás, de ismét hiába. Így aztán a nagy zeneszerző elővette kottafüzetét és jegyezni kezdett. Annyira elmerült munkájában, hogy mire a pincér végre megérkezett és érdeklődött, mit rendel, már nem is hallotta a kérdést. Miután a pincér ismerte a mestert, nem zavarta a dolog, és később visszatért az asztalhoz, ahol is még mélyebb munkába merülve találta vendégét. Telt-múlt az idő, amikor is végre felriadt a művész és ismétélyesen kopogott, most már eredményesen. Az érkező pincért „fizetek” kiáltással fogadta és ő volt a legjobbban meglepve amikor ezt a választ kapta:

– De hiszen semmit sem tetszett rendelni, kérem 'ássan!

Hogy jóllakottan távozott-e Beethoven a bécsi Hattyúból? Ezt már nem meséli el az anekdota.

A legtöbb művész csendben szeret dolgozni. Persze ez főként a külső csendet jelenti és ezt sokan közülük reggeli munkával biztosították és biztosítják ma is. Ilyen korai munkás volt a magyar írók közül Jókai Mór, aki már reggel fél ötkor íróasztalánál ült. Hiszen már a régi római költők mondották: Aurora musis amica, azaz: a hajnal kedves a műsáknak. Nem így Petőfi Sándor, aki a hideg debreceni szobában, vagy órhelyen, a fabódobban, ugyanolyan akadálytalanul tudott írni, mint otthonában. Megint mások, így Kemény Zsigmond is éjjel szőtték regényeik meséit. Ebben az éjszakázásban csak feketekávéval tudta fönnmaradásra kényszeríteni megromlott idegétét. Sír-felirata hirdeti: fákllya, amely másnak világitott, maga pedig elhamvadt.

Persze szép számmal vannak olyanok is, akiknek szokásai számunkra megmagyarázhatatlanok. Mert Richard Wagner (+ 1883) követelménye, hogy csak fényűzően berendezett, selyem- és bársonyfüggönyökkel díszített szobában tud komponálni, még érthetőnek tűnik, de már Friedrich von Schiller, a nagy német költő szokása, hogy munka közben romlani készülő almák illatát kedvelte, már sokkal kevésbé. A megszokott külső körülményekhez történő ragaszkodás iskolapéldája volt Immanuel Kant (+ 1804), aki szobájában ülve dolgozott és akit minden bántott ami a megszokottól eltért. Ha a toll, a kés nem voltak helyükön, már felindult és kikökönt gondolatmenetéből. Szobája ablakából egy toronyra nézve szötte gondolatait és amikor néhány közben álló jegenyefa úgy megnőtt, hogy a tornyot kedték eltakarva, a nagy bölcselő egészen meg volt zavarva munkakedvében. Addig kérlette a fák gazdáját, amíg bele nem egyezett azok kivágásába. Legjobbban megakadva azonban akkor volt, amikor régi, kedves, 50 éve hű szolgálja helyett új inast kapott. Nem tudta sem teáját, sem pipáját élvezni, amíg nem pontosan úgy kapta, mint régi inasánál megszokta. Meg ennél is érthetlenebb a francia matematikus és csillagász, Laplace (+ 1827) szokása: munka közben állandóan cernából sodort kis gömbbel játszott. Figyelmes szolgálja minden reggel dolgozóasztalára készítette!

Befejezésül ismét Beethovenról. Munkája közben zümmögött, mormogott és így előfordult, hogy a betoppán látozó hápogást, dörmögést hallott szobájából és ijedten állt meg az ajtó előtt. Itt is megemlést nyert szokása, hogy az erős, elmélyült munka annyira igénybe vette gondolatvilágát, még az étkezésről is megfeledkezett!

Közreadta: Ramsay Gyöző

„MARADJATOK...”

(Folytatás az 1. oldalról)

élésének polgári elismerésével kapcsolatosan, mert az nemcsak az Egyház tanításával ellentétes, hanem a magyar alkotmányval is. Ez a helyzet, amelyet súlyosbít a nagycsaládok támogatási rendszerének hiányossága, a születések számának drasztikus csökkenéséhez vezetett, s ezt még drámaibbá teszi az abortusz elterjedt gyakorlata. A család válsága ugyanakkor nagy kihívás az Egyház számára is. Megkérdőjelezzük a házassági hűség és még inkább mindazok az értékek, amelyek a társadalom alapját képezik. Természetes ezért, hogy e nehézséget nem csupán a családok érzik meg, hanem még inkább a fiatalok. A városokban a szórakozás új formái várnak rájuk, a falvakban pedig sokszor magukra vannak hagyva. Ezért nagyra értékelem a számos kezdeményezést, amelyet az Egyház támogat, a rendelkezésre álló kevés eszközök szükségessége közepette. Továbbképzésekkel és az irántuk érzett barátság kifejezésével neveli őket a felelősségvállalás fontosságának felismerésére. Gondolok például az egyházi körösokra, amelyek dicséretes módon ápolják és terjesztik a szent zenét. Az új nemzedékek kapcsán továbbá igen pozitív a katolikus iskolák ügyének támogatása, különösen a Katolikus Egyetemé, amelynek azt kívánom, hogy őrizze meg és fejlessze tovább eredeti önazonosságát. Bátorítalak Benneteket abban, hogy folytassátok törekvéseiteket az iskolai és egyetemi lelkipásztorkodásban, s általában a kultúra világának evangélizálása területén. Manapság élünk a tömegkommunikáció eszközeivel is. Ezen a területen Egyházatok újabban jelentős előrelépést mutathat fel.

Tiszteletreméltó Testvéreim, hogy a nép hitét megtartásuk, helyesen tesszék, ha értékelve a hagyományos kezdeményezéseket, feljuttatják azokat. Ilyenek a zarándoklatok és a magyar szentek, különösképpen Szent Erzsébet, Szent Imre és természetesen Szent István tisztelete. A zarándoklatok kapcsán, nagyra értékelem a Szent Péter Székehez való zarándoklás hagyományának megőrzését (amelynek egyik jellegzetes kifejeződése hogy az Apostol Bazilikájában van egy gyönyörű Magyar Kápolna). Örömmel értesültem arról, hogy egyre gyakoribbak a zarándoklatok Mariazellbe, Czestochowába, Lourdes-ba, Fatimába és az Isten Irgalmasság új Szentélyébe, Krakkóba, ahol püspöki karok újában egy „Magyar Kápolnát” alakított ki. A XX. század folyamán nem hiányoztak Nálátok sem a hit hősi tamú: őrizték meg emléküket, hogy az általuk keresztény lélekkel viselt szenvedések továbbra is növeljék a hivatást és minden igazság és igazságosság után vágyó ember bátorságát és hűségét.

Van egy másik gond, amelyben osztozom veletek: a papok hiánya és ennek következtében az Egyház fölszentelt szolgálóinak lelkipásztori munkával való túlterheltsége. Ez a probléma Európa számos országában tapasztalható. Mindenesetre arra kell odafigyelni, hogy a papok megfelelően alakítsák saját lelki életüket, hogy a nehézségek és a sürgető munka ellenére, ne veszítsék el életük és szolgálatuk középpontját. Ebből követ-

kezden meg tudják különböztetni a lényegest a kevésbé lényegestől, és megtalálják a mindennapi munka helyes értékrendjét. Újra hangsúlyoznunk kell, hogy éppen a Krisztushoz való örömteli tartozás, amelynek a papok a tanúi hívek körében, hathatós ösztönzés arra, hogy a fiatalok nyitottak legyenek Isten hívásának felismerésére. Különösképpen fontos, hogy az Eucharisztia és a bűnbánat szentségével elsősorban maguk a papok éljenek, hűségben, kiartással, továbbá, hogy készségek legyenek híveiknek e szentségekkel való ellátásban is. Az elmagányosodás veszélyét kerülendő elengedhetetlen továbbá a papi testvériség ápolása. Ugyancsak fontos a papok és a laikus hívek közötti pozitív és tiszteltetjes kapcsolatokra való bátorítás, a Presbyterorum ordinis zsinati dekrétum tanítása szerint. A papok és a szerzetesek együttműködése is még tovább bővíthet. Ilyen szempontból felhívám figyelmeteket a női szerzetesközösségekhez intézett bátorításomra. Arra, hogy továbbra is alázatosan folytassák értékes tevékenységüket a legszegényebbek szolgálatában.

Tiszteletreméltó Testvéreim, a szekularizáció ellenére, a Katolikus Egyház, a vallási hovatartozás viszonyítási pont marad igen sok magyar ember számára. Ezért igen kívánom, hogy az állam hatóságokkal való kapcsolatában az együttműködést kölcsönös tisztelet hassa át. Ebben segítenek a kétdoldali egyezmények is, amelyek korrekt betartásán a paritásos bizottság örököl. Ez majd az egész magyar társadalom javára lesz, különösen is az oktatás és a kultúra területén. S mivel az Egyház, az iskolaügyben és a szociális munkában való elkötelezettsége révén hatékonyan szolgálja a polgári társadalmat, azt óhajtok, hogy ebben a tevékenységében támogatás az állami tényezők is. Különösen is gondolok a szükséglet szenvedő csoportokra: egyházi részről elkötelezettségnek csökkenjen a fennálló gazdasági nehézségek ellenére sem, az ő szolgálatukban.

Tiszteletreméltó Testvéreim, végezetül arról kell szót ejtenünk, hogy az Egyház tanításának megőrzésében való egységesség számomra az öröm és a megerősödés forrása. Maradjatok meg ebben az egységben és fejlesszitek azt! Örömmre szolgál, hogy utóbb szorosabbá fűtettek kapcsolataitokat a szomszédos országok püspöki karival, különösen is Szlovákiával és Romániával, ahol magyar kisebbségek élnek. Dicséretesnek tartom ezt a vonalvezetést, amely őszinte evangéliumi lélekből és a harmonikus együttélés iránti bölcs aggodalomból fakad. Nem lesz könnyű megoldani a feszültségeket, de az Egyház által elkezdett út igaz és ígértes. Ezt és minden más pasztoriális kezdeményezéseket szívesen támogatom; kiváltképpen gondolkodok itt a „Biblia évré”, amelyet a 2008. esztendőre igen alkalmasan meghirdettek, egyetértésben a Püspöki Színvonal következő rendes ülésével. Ez számotokra is rendkívül jó alkalom arra, hogy elmélyítsétek a keresztény testvérekkel és más felekezettel való jó kapcsolataitokat. Amikor hálát adunk Istennek szüntelen megtapasztalható segítségért, rátkokra és szolgálatokra a Szizanya Mária anyai gondosságát hívom. Imáimról biztosítalak Titeket, és szívesen adom az Apostoli Áldást, amelyet kiterjesztek egyházmegyéitekre és az egész magyar nemzetre. □

EUTANÁZIA=FAJI TISZTOGATÁS

A hitleri faji tisztogatáshoz hasonlította az eutanáziát Manuel Monteiro de Castro érsek, spanyolországi apostoli nuncius. A főpap egy lapinterjúban elmondta: Mind az eutanázia, mind a faji tisztogatás „az Isten nélküli társadalom következménye”. Azért fontolgatják egyes országokban a „fogytákkal élő gyermekek eutanáziáját”, mert „szerintük ezek a gyermekek nem hasznos tagjai a társadalomnak. Am az a társadalom, amely Istent figyelmen kívül hagyva csupán az emberre alapozza értékrendjét, rendkívül törékeny. Elég a XX. századra gondolnunk” – idézi az érseket a CNA.

MAGYAR NYELVŰ SZENTMISÉK NYUGAT-EURÓPÁBAN

Itt közöljük a magyar lelkészek telefonszámait és címét, ahol érdeklődni lehet magyar nyelvű szentmise helye és ideje után. Megtekinthető még az MKPK honlapján is: <http://www.katolikus.hu>

ANGLIA:

London: Virágh József főlelkész, Hungarian R.C. Chaplaincy, 62 Little Ealing Lane, Ealing, GB-London, W5 4EA, Tel./Fax: 0044-20-8566-0271. E-Mail: hungarian.chaplaincy@btinternet.com. Misézó helyek: London, South Croydon, Reading, Bristol, Luton, Brighton-Hove.

Észak-Anglia:

Érdeklődni: Ft. Fülöp Menyhért plébános, St. John The Baptist Presbytery, Dowling Street, Rochdale, OL11 1EX, Tel./Fax: 0044-(0)1706/64 59 37. Misézó helyek: Rochdale, Wolverhampton, Bradford, Nottingham.

AUSZTRIA:

Bécs: Ft. Simon Ferenc esperes, főlelkész, Wiener Ungarische Kath. Gemeinde, Döblergasse 2/30b, A-1070 Wien, Tel.: 0043-1/526 49 72; Fax: 0043-1/526 49 72 25. Misézó helyek: Bécs-űjhegy (Familien-Kirche); Bécs, vasárnaponként 11.00-kor, Deutschordenskirche, Singerstr. 7. E-Mail: bmke@katolikus.at <http://www.katolikus.at>

Pázmáneum, Msgr. Dr. Csordás Éros rektor, szentmise: minden szombat este 18.30, A-1090 Wien, Boltzmangasse 14, Tel.: 0043-1/317 3656.

Burgenland/Alsóőr, P. Keresztfalvi Péter OSB, Kath. Pfarramt, A-7501 Untertwatt 226, Tel.: 0043-3352/34108. E-Mail: Kersztfalvi@freemail.hu. Misézó helyek: Alsóőr, vasárnaponként 9.45-kor, Felsőőr, vasárnaponként 10.45-kor.

Grác: Ft. Fodor János lelkész, Ugri Mihály gondok, Tel.: 0043-316/68 35 08; szentmise vasárnaponként 10.00-kor a Welsche-Kirche-ben, Griesplatz 30. sz.

Innsbruck: Dr. Magda Szilveszter diakónus, Tel.: 0043-512/204 103. Szentmise minden hónap 2. vasárnapján, Richard Wagner Str. 3.

Linz: Ft. Szabó Ernő, Ungarnseelsorgezentrum d. Diözese Linz, Petrinumstr. 12, Haus 7, A-4040 Linz, Tel.: 0043-732/736581-4492 (iroda), -4493 (lakás), -4494 (fax), E-Mail: ernest.szabo@diözese-linz.at; Misézó helyek: Linz, Wels.

Klagenfurt: Ft. Simon Attila káplán, Tel.: 0043-676/877 27 345, E-Mail: simonatti@freemail.hu; Szentmise minden hónap utolsó vasárnapján 13.00-kor a Kapuziner Kirche-ben, Waaggasse 15, A-9020 Klagenfurt.

Salzburg: Szentmise havonta egyszer, 3. szombat 17.00-kor az Orsolyita-zárdában, Aigner Str. 135. Érdeklődni: Schwarz Mária, Tel.: 0043-662/820 139.

BELGIUM

Brüsszel: P. Havas István Sch.P., Mission Catholique Hongroise, Rue del'Arbre Béniit 123, B-1050 Bruxelles/XL/, Tel.: 0032-2/64 96 188.

Liège/Luxemburg: Ft. Dobai Sándor főlelkész, Aumonier Hongrois, Rue des Anglais 33., B-4000 Liège, Tel.: 0032-4/22 33 910; Fax: 0032-4/22 11 69.

FRANCIAORSZÁG

Párizs: Msgr. Molnár Ottó főlelkész, szentmise minden vasárnap 11-kor, augusztus kivétel. Mission Catholique Hongroise, 42, rue Albert Thomas, F-75010 PARIS, Tel.: 0033-1/42 086170, Fax: 0033-1/42 087155.

Dél-Franciaország: Ft. Fülöp Gergely, Mission Catholique Hongroise, 302, Avenue Jean Jaures, F-69007 Lyon, Tel.: 0033-4/78 501636.

NÉMETORSZÁG

Augsburg-i Egyházmegye: Misézó helyek: Augsburg, Neuburg a. D., Kempten. Érdeklődni: Ft. Túrós Dezso plébános, Ungarische Kath. Mission, Zirbelstr. 23, D-86154 Augsburg, Tel.: 0049-821/41 9025 30 vagy 0049-170/77 18 529.

Bamberg-Eichstätt-Regensburg-i Egyházmegye nürnbergi székhellyel: Misézó helyek: Bamberg, Coburg, Ingolstadt, Landshut, Nürnberg, Regensburg. Érdeklődni: Ft. Bereczki Béla, Ungarische Katholische Mission, Tuchergartenstr. 2/A, D-90571 Schweig, Tel.: 0049-911/507 57 96.

Essen-i Egyházmegye: Misézó helyek: Duisburg. Essen. Érdeklődni: Ung. Kath. Mission, Fratzkaner Str. 69a, D-45139 Essen, Tel.: 0049-201/28 47 40 vagy Kölnben: 0049-221/23 8060.

Freiburg-Trier-Speyer-i Egyházmegyék Karlsruhe-i székhellyel: Misézó helyek: Mannheim, Offenburg, Kaiserslautern, Saarbrücken, Freiburg, Karlsruhe, Pforzheim, Konstanz, Heidelberg, Baden Baden. Érd.: Ft. Dr. Szabó József, Ungarische Katholische Mission, Elbinger Str. 2/A, D-76139 Karlsruhe, Tel./Fax: 0049-721/ 687215.

Berlin-i és Hamburg-i Főegyházmegye, Hildesheim-i és Osnabrück-i Egyházmegye: Misézó helyek: Berlin, Hamburg, Hannover, Kiel, Lübeck, Braunschweig, Bremen. Érd. Hamburgban: Ft. Rasztovác Pál, Ungarische Katholische Mission, Bürgerweide 35, D-20535 Hamburg, Tel.: 0049-40/25 077 83.

Köln-i Főegyházmegye és Aachen: Misézó helyek: Köln, Bonn, Düsseldorf, Wuppertal, Bergisch-Gladbach, Aachen: Érdeklődni: Ft. Lukács József, Ung. Kath. Mission, Theiboldgasse 96, D-50676 Köln. E-Mail: ungarnzentrum@netcologne.de. Tel.: 0049-221/238060. Fax: 0049-221/ 232120; <http://www.Ungarnzentrum.de>

HIRDETÉSEK

Hévízen (termáltó) gyönyörű helyen apartmanok egész évben kiadók, 10 EUR/fő. T.: +3683/341-063.

Eladó Bp.-en, II. ker., Szilágyi Erzsébet fasorban, panorámás, 114 m²-es, 3,5 szobás, igényesen felújított örökklakás tulajdonostól. Irányár: 39 900 000 Ft. T.: 17 h után: 0036-30/501-0415.

Független magyar nő (59), komoly szándékkal társat keres, aki szívesen élne Magyarországon és Németországban is. T.: 0152/21 06 78 55, v. 0036-30/409-1069.

Régóta Nürnbergben dolgozó elvált (50-es), korrekte, megbízható, kultúrájt kedvelő, motivált értelmiségi úr, őszinte szándékkal, megértő, kedves társat keres. Jelige: „Tavas”.

HIRDESSZEN AZ ÉLETÜNK BEN

Apró-, házassági, általános hirdetések betűnként:	0,10 EUR
„Jelge” - postaköltség	5,00 EUR
Üzleti-, nyereséges hirdetés betűnként	0,20 EUR
Nagybetűs sorok betűnként	0,40 EUR
Egyszerű, 1 „pontos” keret	10,00 EUR
Kéthasábos hirdetés az összeg kétszerese.	
Külön kiadványokat esetenként árazunk.	

Egymásutáni háromszori hirdetésnél 10 %, hatszori hirdetésnél 20 %, illetve egészévi hirdetés esetén 30 % kedvezményt adunk!

Limburg-Fulda-Mainz-i Egyházmegye frankfurti székhellyel: Misézó helyek: Frankfurt-Rödelheim, Mainz, Wiesbaden, Darmstadt, Giessen. Érdeklődni: Ft. Takács Pál, Katholische Ungarische Gemeinde, Ludwig-Landmann-Str. 365, D-60487 Frankfurt. Telefon: 0049-69/24 79 50 21. Fax: 0049-69/97 78 26 84. www.magyar-katolikusok-frankfurt.de

München-Freising-i Főegyházmegye: Misézó helyek: München, Rosenheim, Erding. Érdeklődni: Ft. Merka János, Magyar Katolikus Miszró - Ungarischsprachige Katholische Mission, Oberföhlinger Str. 40, D-81925 München. Tel.: 0049-89/982637, 982638, Fax: 0049-89/985419. E-Mail: info@ungarische-mission.de; www.ungarische-mission.de

Münster-Paderborn-Osnabrück-i Egyházmegyék: Misézó helyek: Hagen, Minden, Osnabrück, Bielefeld, Marl, Münster, Dortmund, Neukirchen-Vluyn. Érdeklődni: Ft. Bagossy István, Kath. Ung. Mission, Middelfeld 24, D-48157 Münster-Handorf. Tel./Fax: 0049-251/32 65 01. E-Mail: ungarische-mission@bistum-muenster.de

Passau-i Egyházmegye: Misézóhely: Passau: Érd.: Ft. Szabó Árpád, Götzendorferstr. 5, D-94121 Salzweg, Telefon: (08505) 12 29.

Rottenburg-Stuttgart-i Egyházmegye: Misézó helyek: Stuttgart, Heilbronn-Horkheim, Balingen-Frommert, Ludwigsburg, Böblingen, Reutlingen, Schwäbisch Gmünd, Eisingen, Weingarten, Heidenheim, Friedrichshafen, Munderkingen, Ulm, Biberach. Érdeklődni: P. Gyurás István SJ, Dr. Tempfli Imre, Ungarische Katholische Gemeinde, Albert-Schäffle-Str. 30, D-70186 Stuttgart. Tel.: 0049-711/2369190, Fax: 0049-711/2367393, E-Mail: missio@ukgm-stgt.de; www.ukgm-stgt.de

Würzburg-i Egyházmegye: Misézó hely: Würzburg. Érdeklődni: Ft. Dr. Koncisk Endre, Domerschulstr. 2, D-97070 Würzburg. Telefon: 0049-931/38 62 43.

NORVÉLIA: Munkerudveien, 52, N-1165 Oslo. Szentmise a Szent József-kápolnában (Akersveien 4). Tel./fax: 0047/22744 124.

OLASZORSZÁG

Róma: Msgr. Dr. Németh László főlelkész, Pontificio Istituto Ecclesiastico Ungherese, Via Giulia 1, I-00186 Róma. Telefon: 0039-06/684-2620. Misézó helyek: Róma - minden hó utolsó vasárnapján 11-kor, S. Maria dell' Orazione (Via Giulia, kivétel júl., aug., dec.) és a Szent Péter-bazilika Magyarok Nagyszonyona kápolnában minden kedden 7.45-kor. Milánó - minden hó első vasárnapján 16.00-kor, Szalézi oratorium (Via Tonale 19, kivétel jan., júl., aug., szept.), Magyar misék helye: Bologna, Catania, Padova, Palermo, Parma, Torino.

Firenze: P. Ruppert József SchP, Tel.: 0039-347/344 55 38, E-Mail: jrupperrt@calasanet.SVAJC

Zürich: Ft. Vizauer Ferenc, Róm. Katholische Ungarnmission, Winterthurer Str. 135, CH-8057 Zürich, Tel.: 0041-1/36 23 303. E-Mail: fvizauer@gmx.ch; Misézó helyek: Winterthur, St. Gallen, Wetzikon-Uster, Schaffhausen, Frauenfeld, Basel.

Fribourg: Ft. Pópa Péter, Tel.: 0041-26/534 0672. Szentmise minden hó 4. vasárnapján 11.15-kor, az Orsolyiták templomban (rue de Lausanne). Misézó helyek: Genf: Szentmise minden hó 1. és 3. vasárnapján. Tel.: 00 41-22/7910458; Lausanne: Szentmise minden hó 2. és 4. vasárnapján. Tel.: 0041-21/6478 678; Bern: Róm. Kath. Ungarn-mission, Pf. 7717, CH-3000 Bern. E-Mail: info@katolikus.ch <http://www.katolikus.ch> □

AZ ÉLET KÖNYVÉBŐL

† Mustos István 1931-2008

Menneyi aranyise

Pappászentelésének pontosan 50. évfordulóján Szívére ölelte Jézus hűséges szolgáját, Mustos István piarista atyát, aki büszkesége volt a magyar rendtartományának.

Mustos (Nemesvámosi) István Veszprémben született 1931. augusztus 10-én. Gimnáziumi tanulmányait a helyi piaristáknál végezte, ahol 1949-ben érettségizett. Belépve a Piarista Rendbe először a veszprémi szemináriumban, majd a budapesti Teológiai Akadémián végzett teológiai tanulmányokat, miközben katonai szolgálatra is behívták.

1956-ban elhagyta Magyarországot. Előjárói Rómába küldték tanulmányainak befejezésére a Gregorinai Egyetemen. 1958. április 20-án szentelték pappá Rómában. 1959-ben az USA-ba rendelték, ahol Buffalo-ban, a Canisius Egyetemen szerzett 1966-ban tanári diplomát matematikából és fizikából. Közben az ottani piarista gimnáziumban tanított. 1969-1987 között igazgató (headmaster) volt Devonban (PA), a Piarista Preparatory Schoolban. 1987-1990 között Trentonban (NJ), volt segédlelkész a magyar plébánián, majd 1990-től Passaic-ban (NJ), a magyar Szent István egyházközség plébánosaként szolgált 2007-ig. A külföldi magyar püspöke USA-beli delegátusává nevezte ki. A Magyar Máltai Lovagok magisztrális káplánja volt 1995-től. Több előadást tartott a magyar kongresszusokon, élénken részt vett a Külföldi Magyar Cserkészszövetség Nyagtanácsában és több magyar egyesületben. Minden magyar ügyet támogatott és segítette az otthoni piarista rendtartományt és annak iskoláit. 1998-ban munkája elismeréseként a „Pro Ecclesia Hungariae”-díjjal tüntették ki.

2007-ben Passaic-ban elesett, combnyaktörtést szenvedett, és a bokája is eltört. Hazatérve Magyarországra a székesfehérvári papi otthonban helyezték el, de már másnap kétoldali tüdőembóliával kórházba kellett szállítani. A sikeres kezelés után visszatért a papi otthonba, de egészsége egyre romlott. 2008. április 20-án, pappászentelésének 50. évfordulóján meghalt. Passaic-ban április 30-án volt érte a szentmise, temetése pedig a rákoskeresztúri temetőben május 14-én, amit gyászmise követett aznap a Mikszáth Kálmán téri piarista rendház kápolnában.

Mustos atya életének nagy részét külföldön is a magyarok szolgálatában töltötte. Még tanári munkáját feladva sem vonakodott az emigráns lelkipásztori szolgálatába állni, mert szíve mindvégig magyar maradt. Szívesen tartott lelki gyakorlatokat a Magyar Máltai Szövetség számára, hathatós támogatója volt a Magyar Cserkészszövetségnek. Látogatói mindig nagy szeretettel fogadták, akár egyéni, hivatalos, vagy egészségügyi okok miatt keresték fel.

Amikor lehetővé vált, gyakran felkereste a magyarországi piarista provinciát. Állandó buzgalommal törődött a magyarokkal, telefonja szinte állandóan foglalt volt. Gyakran végzett lelkipásztori kisegítést Yonkersben, Washingtonban, Baltimore-ban, Devonban, New Yorkban, de bárhol, ahol szükség volt rá.

Önmagával alig törődött, ezért lassan erőt vett rajta a fizikai gyengeség, nehezen járt, az autózvezetésről is le kellett mondania. Operáció utáni fájdalmak sok szenvedést okoztak számára, valóságos keresztutat jártak vele. Bár fájdalmak megviselték, szívesen nézett szembe az Úr Jézussal való találkozásnak.

Miklósházy Attila SJ, ny. püspök

AUTONÓMIA TANULMÁNYÚT

A Németországi Magyar Szervezetek Szövetségének (BUOD) elnöksége Klement Kornél vezetésével háromnapos tanulmányutat szervezett április 16-19. között, hogy a helyszínen ismerje meg a dél-tiroli autonómia működését. Pan professor, a bozeni Etnikai Csoportok Dél-Tiroli Intézetének vezetője és egyben az autonómia szakértője, kitűnő programot állított össze, amelyben töle és a dél-tiroli politikusokkal való találkozásokon megismerhették a helyi autonómia alapelveit, működését és hétköznapijait. A professor előadásában áttekintést adott az 1948-ban létrejött autonómia múltjáról és arról a több évtizedes munkáról, amelynek eredményeként ez később kibővült, megerősödött, és nemzetközileg is nagyra értékelt példává vált. Ez a folyamat úgy gazdaságilag, mint politikailag igazi sikertörténet.

Dél-Tirol az Osztrák-Magyar Monarchia bukása után, 1919-ben került Olaszországhoz. Jelenleg 460 ezer lakosa van, amelynek 64%-a német, 25%-a olasz, 4%-a latin (rétoromán) anyanyelvű. A maradék 7% főleg vendégmunkás, köztük szép számmal vannak magyarok is. A 7500 négyzetkilométer nagyságú területe háromszor akkora, mint Luxemburg. A sok hegy miatt csak a 15%-át lehet mezőgazdaságilag intenzíven hasznosítani. Ezen koncentrálnak a kiterjedt gyümölcs- és szőlőskertek. A fejlett idegenforgalom mellett jelentős a kis- és kézműipar, a mezőgazdasági termékek feldolgozása, valamint a népművészet.

Harsay György

EURÓPAI, NÉMETORSZÁGI OLVASÓINK FIGYELMÉBE!

Az ÉLETÜNK előfizetési árát kérjük *helyi terjesztőinkkel (missziókkal)* rendezni! Csak a kiadóhivatalból postázott újságok előfizetését kérjük az ÉLETÜNK müncheni postabank számlájára befizetni.

A szerkesztőség

ÉLETÜNK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

MAGYAR KATOLIKUS DELEGATURA
Landwehrstr. 66 - D-80336 München
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: eletuenk@gmx.de

Felélés kiadó:

Magyar Katolikus Delegatura
Főszerkesztő: dr. Cserháti Ferenc
Felölös szerkesztő: Czoborczy Bence
A szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Frank Miklós, Ramsay Gyöző,
Szamosi József és Vincze András

Redakción und Herausgeber:

UNGARISCHE KATHOLISCHE DELEGATUR
Landwehrstr. 66 - D-80336 München
Chefredakteur: dr. Cserháti Ferenc
Telefon: (089) 5 32 82 88
Telefax: (089) 5 32 82 45
E-mail: eletuenk@gmx.de

Abonnement für ein Jahr: 15,- EUR

11 Exemplare
nach Übersee mit Luftpost US\$ 50,-

ELŐFIZETÉS:

Az ÉletüNKet a helyi magyar lelkészek terjesztik, ők küldik szét, náluk is kell előfizetni! Tengerentúra, vagy ahol nincs magyar lelkész, oda a kiadóhivatal küldi az újságot. 1 példány ára: 1,50 EUR
Előfizetési ár egy évre 15,- EUR
Tengerentúri US\$ 50,-
BANKSZÁMLÁNK:
Ungarische Katholische Delegatur
Sonderkonto „ÉLETÜNK”:
Postbank München
Konto-Nr.: 606 50-803 – BLZ 700 100 80
IBAN DE16 7001 0080 0600 6508 03
BIC BPNKDE33

Ersehnelt 11 mal im Jahr.

Satz: ÉLETÜNK

Druck: AMPER-WERBER-DRUCK
Verlag Hammerand GmbH
Hasenheide 11,
82256 Fürstenfeldbruck

Beilagenhinweis: Dieser Auflage liegt zeitweise ein RUNDSCHEIBEN bei.

A KIADVÁNYHOZ KÖRLEVELET MELLÉLKELTÜNK.